

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 563/2024-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Tomášom Rosinom, Kukučínova 20, Banská Bystrica, proti postupu Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Žiline v konaní vedenom pod ČVS: KRP-38/1-VYS-ZA-2023 v súvislosti s neprerušením trestného stíhania, upovedomeniu Okresnej prokuratúry Žilina č. k. 1 Pv 401/23/5511-43 zo 16. apríla 2024 a upovedomeniu Krajskej prokuratúry v Žiline č. k. 3 KPt 85/24/5500-4 z 13. mája 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 7. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Žiline (ďalej len „krajské riaditeľstvo“) v konaní vedenom pod ČVS: KRP-38/1-VYS-ZA-2023 v súvislosti s neprerušením trestného stíhania, upovedomením Okresnej prokuratúry Žilina (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 1 Pv 401/23/5511-43 zo 16. apríla 2024 a upovedomením Krajskej prokuratúry v Žiline (ďalej len „krajská prokuratúra“) č. k. 3 KPt 85/24/5500-4 z 13. mája 2024. Navrhuje napadnuté upovedomenia oboch prokuratúr zrušiť a vec im vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň požaduje prikázať krajskému riaditeľstvu, aby v jeho trestnej veci rozhodol o prerušení trestného stíhania a aby ústavný súd uložil krajskej prokuratúre povinnosť nahradiť mu trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je od 14. februára 2024 trestne stíhaný pre zločin kupliarstva podľa § 367 ods. 1 a 2 a ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom

na § 138 prím. b) a j) Trestného zákona spáchaný v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona. Konanie je vedené vyšetrovateľom Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Žiline (ďalej len „vyšetrovateľ“) pod ČVS: KRP-38/1-VYS-ZA-2023.

3. Žiadosťou z 18. marca 2024 adresovanou vyšetrovateľovi (doručenou 19. marca 2024) sťažovateľ navrhol prerušiť trestné konanie podľa § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku, pretože ústavný súd uznesením č. k. PL. ÚS 3/2024-112 z 28. februára 2024 pozastavil účinnosť zákona č. 40/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „novela Trestného zákona“) a ktorý zmenil zákonnú hranicu trestnej sadzby v dôsledku zmeny výšky prospechu, ktorý mal obvinený sťažovateľ spáchaním trestného činu získať. Táto zmena teda bola podstatná pre rozhodnutie vo veci samej, čo malo rozhodujúci vplyv na konanie (najmä s ohľadom na obhajobné námietky sťažovateľa, uplatnenie materiálneho korektívu a v neposlednom rade na možnosť využívania rôznych procesných inštitútov vrátane zabezpečovacích prostriedkov).

4. O podanom návrhu však vyšetrovateľ nekonal ani nerozhodol, preto sťažovateľ požiadal o preskúmanie jeho postupu podľa § 210 ods. 1 Trestného poriadku. Dozorujúci prokurátor okresnej prokuratúry postup vyšetrovateľa vyhodnotil ako zákonný (dôvod na prerušenie trestného stíhania neexistoval), o čom sťažovateľa vyrozumel listom č. k. 1 Pv 401/23/5511-43 zo 16. apríla 2024.

5. Rovnako postup dozorujúceho prokurátora sťažovateľ požadoval preskúmať žiadosťou podanou podľa § 210 ods. 2 Trestného poriadku. Ani krajská prokuratúra však nezistila v postupe orgánov činných v trestnom konaní také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali prijatie konkrétnych opatrení vo vzťahu k sťažovateľom namietanej nečinnosti v súvislosti s návrhom na prerušenie trestného konania. Žiadosť sťažovateľa preto ako nedôvodnú odložila a o prijatom závere ho upovedomila listom č. k. 3 KPt 85/24/5500-4 z 13. mája 2024.

6. Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľ podaním z 12. júla 2024 požiadal o prepustenie z väzby na slobodu, ktorému okresná prokuratúra síce nevyhovela, o čom sťažovateľa vyrozumela listom č. k. 1 Pv 401/23/5511-68 z 22. júla 2024, avšak súhlasila s nahradením väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka.

7. Okresný súd Žilina (ďalej len „okresný súd“) o podanej žiadosti rozhodol uznesením sp. zn. 50Tp/17/2024 z 2. augusta 2024 tak, že väzbu sťažovateľa za súčasného uloženia konkrétnych povinností a zákazu kontaktu s vymenovanými osobami nahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka, a prepustil ho na slobodu. Zároveň okresný súd prijal písomný sľub sťažovateľa, že povedie riadny život. Tak okresná prokuratúra, ako aj sťažovateľ a jeho obhajca sa práva podať riadny opravný prostriedok proti tomuto rozhodnutiu vzdali.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti zotrúva na názore, že v jeho trestnej veci boli na prerušenie trestného stíhania podľa § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku splnené všetky zákonné podmienky a bolo neprijateľné, aby sa proti nemu ako obvinenému viedlo trestné stíhanie podľa právnej úpravy, ktorá bola pre neho menej priaznivá a ktorá bola zmenená novou, priaznivejšou právnou úpravou.

9. Podľa názoru sťažovateľa vyšetrovateľ bol povinný zaoberať sa takýmto podaním o to viac, že je v danej veci stíhaný väzobne a prerušenie trestného stíhania by znamenalo jeho prepustenie z väzby, pretože ak by došlo k prerušeniu trestného stíhania, nemohol by vyšetrovateľ vo veci konať, a teda postupovať v zmysle § 2 ods. 6 a 10 Trestného poriadku, a muselo by tak dôjsť k jeho prepusteniu z väzby na slobodu na základe rozhodnutia vo veci konajúceho prokurátora (§ 79 ods. 1 a 2 Trestného poriadku). Vyšetrovateľ preto bol povinný zaoberať sa žiadosťou a bol zároveň povinný odpovedať na podanú žiadosť vecne, keďže tak nekonal, došlo z jeho strany k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

10. Porušením práv sťažovateľa zo strany vyšetrovateľa bolo, že trestné stíhanie neprerušil napriek obligatórnemu príkazu ustanovenia. Z pohľadu splnenia podmienky na postup podľa § 228 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku bolo podľa sťažovateľa irelevantné, či sa „pozastavenie“ vzťahuje už na účinný právny predpis alebo na právny predpis, ktorý v určitý deň nenadobudol účinnosť len v dôsledku „dočasného“ rozhodnutia ústavného súdu.

11. Sťažovateľovi je kladené za vinu, že spáchaním trestného činu kupliarstva zabezpečil pre seba finančný prospech vo výške zjavne presahujúcej sumu 26 600 eur, a teda táto suma bola v zmysle vtedy účinného znenia Trestného zákona kvalifikovaná ako škoda značného rozsahu. Novela Trestného zákona však škodu v tejto výške klasifikovala ako škodu väčšiu, a potenciálne konanie sťažovateľa tak nenapĺňalo prísnejšiu skutkovú podstatu, v dôsledku čoho sa trestná sadzba menila z pôvodných sedem až dvanásť rokov na jeden až päť rokov. Takto závažné zníženie trestnej sadzby má dôsledky nielen na zvolenú procesnú obranu sťažovateľa, ale aj na druh a výšku možného uloženia trestu, keď sa v dôsledku zníženia trestnej sadzby zo zločinu stáva prečin a súd môže teoreticky aplikovať § 10 ods. 2 Trestného zákona, čo v prípade zločinov neprichádza do úvahy. Novela Trestného zákona teda mala rozhodujúci vplyv na konanie a rozhodnutie vo veci samej, a teda došlo k splneniu zákonnej podmienky na to, aby vyšetrovateľ alebo prokurátor rozhodol v zmysle § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku a trestné konanie bez meškania prerušil.

12. Nenáležitá je podľa sťažovateľa argumentácia prokuratúry, že § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku sa aplikuje len v prípade právnej normy, ktorá je účinná. Takýto výklad je zjavne svojvoľný a nemá v ničom oporu.

13. Krajská prokuratúra sa vo svojej argumentácii obmedzila v podstate len na tvrdenie, že novela Trestného zákona dosiaľ nenadobudla účinnosť, preto nie je aplikovateľná na žiadne trestné veci. Ustanovenia novely Trestného zákona teda nateraz nepovažovala za rozhodujúce pre rozhodnutie vo veci samej, a preto nebolo možné trestné stíhanie prerušiť podľa § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku. Opačný postup, t. j. prerušenie trestného stíhania v dôsledku uznesenia ústavného súdu, by bol podľa krajskej prokuratúry zjavne v rozpore so zákonom. Vôbec sa tak nevysporiadala s jeho argumentáciou, že výklad dozorového prokurátora nemá oporu v zákone a javí sa ako extenzívny a neprijateľný. Sťažovateľ zdôrazňuje, že označené ustanovenie obligatórne prikazuje policajtom bezodkladne a *ex officio* prerušiť trestné stíhanie, pričom zákon žiadne ďalšie podmienky na prerušenie trestného stíhania neukladá.

14. V nevysporiadaní sa s argumentačnými tvrdeniami sťažovateľa tento nachádza v postupe vyšetrovateľa, ako aj v postupe a upovedomeniach oboch prokuratúr porušenie jeho základného práva na osobnú slobodu a stíhanie z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon podľa čl. 17

ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 8 ods. 1, 2, a 5 listiny, základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a na ochranu svojho práva zo strany iného orgánu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods.1 listiny, keďže v konečnom dôsledku k prerušeniu trestného stíhania podľa § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku a následnému prepusteniu sťažovateľa z väzby na slobodu nedošlo.

15. Sťažovateľ vyšetrovateľovi, okresnej prokuratúre, ako aj krajskej prokuratúre vytýka, že nedali odpovede na ním nastolené otázky a s fundamentálnymi argumentmi sa nevysporiadali, hoci pri právnom názore, ktorý zaujali a ktorý bol odlišný od právneho názoru sťažovateľa, bol takýto postup nevyhnutný. Tento nedostatok vníma ako prejav arbitrárnosti a zároveň nezaujatie žiadneho stanoviska k námietkam znamená zjavnú neodôvodnenosť v postupe uvedených štátnych orgánov.

16. Napokon skutočnosť, že vyšetrovateľ na žiadosť o prerušenie trestného stíhania do podania ústavnej sťažnosti nereagoval, resp. neodpovedal, považuje sťažovateľ za stav „*prieťahu*“ v danej veci. Ide o zjavnú nečinnosť a pasivitu vo veci konajúceho vyšetrovateľa.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

17. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 a čl. 36 ods. 1 listiny postupom krajského riaditeľstva v konaní vedenom pod ČVS: KRP-38/1-VYS-ZA-2023, upovedomením okresnej prokuratúry č. k. 1 Pv 401/23/5511-43 zo 16. apríla 2024 a upovedomením krajskej prokuratúry č. k. 3 KPt 85/24/5500-4 z 13. mája 2024, ku ktorému malo dôjsť tým, že napriek splneniu zákonnom stanovených podmienok na prerušenie trestného stíhania sťažovateľa podľa § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku vyšetrovateľ krajského riaditeľstva návrhu sťažovateľa na takýto postup nevyhovел a trestné stíhanie neprerušil, a tak okresná prokuratúra, ako aj krajská prokuratúra postup vyšetrovateľa akceptovali, v dôsledku čoho nedošlo k prepusteniu sťažovateľa z väzby na slobodu, ku ktorému by pri prerušení trestného stíhania museli orgány činné v trestnom konaní nevyhnutne pristúpiť.

18. Ústavný súd v prvom rade poznamenáva, že sa v nedávnej minulosti už zaoberal ústavnými sťažnosťami, v ktorých sťažovatelia namietali porušenie svojich základných práv práve z dôvodu nerozhodnutia o ich návrhoch v trestných konaniach na prerušenie trestného stíhania podľa § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku, a to v súvislosti s novelou trestných kódexov zákonom č. 40/2024 Z. z. a pozastavením účinnosti niektorých jej ustanovení uznesením ústavného súdu č. k. PL. ÚS 3/2024-112 z 28. februára 2024 (obdobne m. m. I. ÚS 278/2024, III. ÚS 201/2024, III. ÚS 393/2024, IV. ÚS 452/2024). Tieto ústavné sťažnosti však boli ústavným súdom odmietnuté z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na ich prerokovanie, resp. z dôvodu ich neprípustnosti pre nevyčerpanie účinných právnych prostriedkov nápravy, ktoré majú sťažovatelia v rámci trestného konania ešte k dispozícii.

19. V aktuálnej ústavnej sťažnosti sťažovateľ neprezentoval takú odchylnú skutkovú situáciu a zároveň neuviedol natoľko odlišnú právnu argumentáciu, ktoré by primäli ústavný súd v danej veci postupovať inak, opačne ako v predošlých obdobných konaniach, a odkloniť sa od záverov obsiahnutých vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach.

20. Ústavný súd preto opakuje, že aj pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a do § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04).

21. Princíp subsidiarity znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými ústavnými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (m. m. III. ÚS 227/2016, II. ÚS 187/2012, II. ÚS 356/2016, I. ÚS 665/2016, I. ÚS 288/2019, IV. ÚS 374/2020).

22. Sťažovateľ primárne namieta porušenie označených práv postupom vyšetrovateľa v napadnutom konaní spočívajúcim v nerozhodnutí o návrhu na prerušenie trestného stíhania. Ako je zo samotnej ústavnej sťažnosti a jej príloh zrejmé, vzhľadom na nečinnosť vyšetrovateľa v tejto záležitosti požiadal podľa § 210 ods. 1 Trestného poriadku okresnú prokuratúru o preskúmanie jeho postupu (rozumej vyšetrovateľa). Okresná prokuratúra sa žiadosťou zaoberala a o výsledku svojho prieskumu sťažovateľa informovala napadnutým upovedomením č. k. 1 Pv 401/23/5511-43 zo 16. apríla 2024. Závery okresnej prokuratúry v označenom liste, s ktorými nesúhlasil, sťažovateľ napadol podaním žiadosti podľa § 210 ods. 2 Trestného poriadku, na ktorú krajská prokuratúra odpovedala upovedomením č. k. 3 KPt 85/24/5500-4 z 13. mája 2024. Žiadosti podľa § 210 ods. 1 a 2 Trestného poriadku ústavný súd považuje za účinné právne prostriedky, ktoré zákon priznáva sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv v prípravnom konaní. Z uvedeného vyplýva, že právomoci ústavného súdu na preskúmanie postupu vyšetrovateľa predchádzali oprávnenia okresnej prokuratúry a na preskúmanie postupu a upovedomenia okresnej prokuratúry kompetencia krajskej prokuratúry. Existencia konkrétnych orgánov verejnej moci, ktorých právomoc predchádzala právomoci ústavného súdu, robí ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia základných práv postupom vyšetrovateľa krajského riaditeľstva a upovedomením okresnej prokuratúry takou, na prerokovanie o ktorej nemá ústavný súd právomoc, čo bolo dôvodom na jej odmietnutie v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

23. Tento záver však platí aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa napadnutým upovedomením krajskej prokuratúry č. k. 3 KPt 85/24/5500-4 z 13. mája 2024.

24. V danej veci je potrebné osobitne zvýrazniť, že ide o trestné konanie v štádiu prípravného konania. Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane judikuje, že trestné konanie od svojho začiatku až do konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií na ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní

naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07). Okrem už uvedeného ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených. V prebiehajúcom trestnom konaní, resp. v konaní, ktoré je v štádiu prípravného konania, možno i prípadné protiústavné procesné nedostatky („vady“) napraviť v rámci celého konania obvyklým a zákonom predvídateľným spôsobom, a to predovšetkým samotnými všeobecnými súdmi.

25. Podľa názoru ústavného súdu samotné nevyhovenie žiadosti sťažovateľa o prerušenie trestného stíhania orgánmi činnými v trestnom konaní nenapĺňa predpoklady (definované predchádzajúcim bodom odôvodnenia tohto rozhodnutia) na to, aby si ústavný súd atrahoval právomoc vecne prerokovať ústavnú sťažnosť v sťažovateľom požadovanom zmysle. Uznesenie o prerušení trestného stíhania ako také, ktorého vydania sa sťažovateľ domáhal, predstavuje v konečnom dôsledku prechodné procesné rozhodnutie, nie konečné meritórne rozhodnutie, od ktorého by záviselo posúdenie celkovej zákonnosti, príp. ústavnosti vedenia trestného stíhania sťažovateľa bez možnosti reparácie jeho prípadne neústavných účinkov v ďalšom konaní.

26. Iste je neprehliadnuteľná argumentácia sťažovateľa, ktorou spája účinky nevyhovenia svojho návrhu na prerušenie trestného stíhania s porušením svojho základného práva na osobnú slobodu spočívajúcim v jeho prepustení z väzby na slobodu. Z obsahu spisového materiálu vyplynulo, že sťažovateľ vo svojej žiadosti o prerušenie trestného stíhania z 18. marca 2024 o prepustenie z väzby na slobodu nežiadal, a neurobil tak ani vo svojich žiadostiach podľa § 210 ods. 1 a 2 Trestného poriadku. Učinil tak až svojou žiadosťou z 12. júla 2024 a tejto jeho žiadosti bolo v konečnom dôsledku vyhovené. I keď nemožno opomenúť znenie § 79 Trestného poriadku, z ktorého vyplýva, že prokurátor je povinný skúmať v každom období trestného stíhania, či dôvody väzby trvajú alebo sa zmenili a v prípade, že dôvod väzby alebo dôvod na ďalšie trvanie väzby pominie, prokurátor musí v prípravnom konaní obvineného ihneď prepustiť na slobodu, v okolnostiach prejednávanej veci je však podstatné (*inter alia*, bod 27, pozn.), že sťažovateľ v žiadosti o prerušenie trestného stíhania otázku osobnej slobody v tomto kontexte nepredniesol, a tým bezprostredne nebola pre neho za daných okolností „v hre“. Urobil tak až následne v jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, kde bol nakoniec aj úspešný. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, že ak sťažovateľ chce byť s ústavnou sťažnosťou úspešný, musí svoju argumentáciu predniesť pred príslušným orgánom verejnej moci, a nie prvýkrát až v konaní pred ústavným súdom. Z princípu subsidiarity limitujúceho vzťah ústavného súdu k iným orgánom verejnej moci okrem iného vyplýva, že v prípade konania pred orgánmi verejnej moci musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenej uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom. Pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, avšak nepredniesol v konaní pred príslušnými orgánmi verejnej moci, ústavná sťažnosť je v predmetnej časti neprípustná (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

27. Navyše, k zásahu do osobnej slobody sťažovateľa v súčasnosti už nedochádza (keďže bol prepustený z väzby na základe jeho žiadosti), čo rovnako bráni ústavnoprávnomu prieskumu. Aktuálne vzniknutá situácia je v teórii a praxi ústavného súdnictva označovaná výrazom „mootness“ (pozri Barron, J., Dienes, C. Constitutional Law. 4. vyd., St. Paul 1995. s. 83 – 85.)

alebo ako nedostatok podmienky bezprostredného a trvajúceho zásahu (napr. v praxi Spolkového ústavného súdu SRN „*unmittelbare und gegenwärtige Betroffenheit*“; k tomu napr. Schlaich, K., Das Bundesverfassungsgericht. 3. vyd., München 1994, s. 142 – 150.), t. j. stav, keď už „spor“ skončil alebo bol vyriešený inak (IV. ÚS 242/08, II. ÚS 216/2017, I. ÚS 142/2019, I. ÚS 347/2019, I. ÚS 404/2019). Tým došlo k situácii, že ani rozhodnutie ústavného súdu vo vzťahu k prepusteniu sťažovateľa z väzby na slobodu už nijako nemôže vylepšiť jeho právnu pozíciu, pretože v jeho osobnej sfére zásahy orgánov činných v trestnom konaní, ktorých postup a rozhodnutia napáda, objektívne vyvolať ujmu už nemôžu (I. ÚS 318/2023, I. ÚS 435/2024).

28. Ústavný súd teda (ako to urobil už v spomenutých prechádzajúcich obdobných konaniach) zotrval na názore, že sťažovateľ sa môže aj v ďalšom priebehu konania domáhať nápravy svojho prípadného nezákonného trestného stíhania (nesplňajúceho požiadavky na trestné stíhanie spôsobom, ktorý ustanoví zákon) na podklade tých istých alebo aj ďalších argumentov, či už uplatňovaním práva na obhajobu alebo iných jednotlivých komponentov práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces – vrátane aplikácie relevantných právnych ustanovení Trestného zákona a pod., a to nielen v aktuálnom štádiu prípravného trestného konania, ale aj v prípade, ak konanie dospeje do jeho ďalších štádií, ich môže uplatniť v konaní pred prvostupňovým, prípadne aj odvolacím súdom, pred ktorými bude môcť namietať aj nesprávny postup orgánov prípravného konania (obdobne I. ÚS 278/2024).

29. Na základe uvedených skutočností ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 132 ods. 1 a § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

30. V závere sa ústavný súd zaoberal aj poznámkou sťažovateľa o vzniku priesťahov v postupe vyšetrovateľa, ktorý do podania ústavnej sťažnosti na jeho návrh nereagoval. Existenciu zbytočných priesťahov teda jednoznačne odvodzuje zo skutočnosti, že vyšetrovateľ v čase podania ústavnej sťažnosti o návrhu na prerušenie trestného stíhania nerozhodol.

31. Ako už bolo uvedené, sťažovateľ postup vyšetrovateľa napadol žiadosťami podľa § 210 ods. 1 a 2 Trestného poriadku. Doručením upovedomenia krajskej prokuratúry (z 13. mája 2024) o výsledku preskúmania postupu okresnej prokuratúry (a v nadväznosti aj postupu vyšetrovateľa), ku ktorému došlo 21. mája 2024, bolo možné konanie o predmetnom návrhu sťažovateľa považovať za skončené. Momentom oznámenia tejto skutočnosti prestalo byť legitímnym očakávanie sťažovateľa, že o tejto parciálnej otázke bude vyšetrovateľ ďalej konať. Inak povedané, nebolo namieste, aby po tom, ako orgány činné v trestnom konaní záležitosť návrhu na prerušenie trestného stíhania uzavreli, sťažovateľ očakával vydanie akéhokoľvek rozhodnutia v tomto smere vyšetrovateľom. Táto okolnosť determinuje, že sťažovateľ sa na ústavný súd obrátil ústavnou sťažnosťou v čase, keď už prípadný neprípustný zásah do základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov (ktoré však ani relevantným spôsobom nenamietal, pozn.) nemohol pretrvávajúť.

32. Ústavný súd pritom vo svojich rozhodnutiach pravidelne pripomína, že jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že ústavná sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo

(m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa tak ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ale aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci ešte mohlo trvať. Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom príslušného orgánu verejnej moci, ústavný súd ústavnú sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (II. ÚS 28/2022).

33. Vzhľadom na dosiaľ uvedené možno konštatovať, že v danom štádiu nejde o aktuálny a trvajúci zásah do práv sťažovateľa (v zmysle očakávaného vydania rozhodnutia vyšetrovateľom), preto neostávalo iné, iba ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

34. Toto konštatovanie sa však nijako nedotýka záverov plynúcich z bodov 26 až 32 odôvodnenia tohto rozhodnutia, t. j. že by bolo vylúčené v priebehu ďalšieho konania domáhať sa nápravy prípadného nesprávneho postupu orgánov činných v trestnom konaní, a to s prihliadnutím na aktuálnu nemožnosť ústavného súdu hodnotiť vecnú správnosť zvoleného procesného postupu.

35. Nad rámec uvedeného ústavný súd konštatuje, že konanie o návrhu sťažovateľa celkovo trvalo 63 dní (od 19. marca 2024 do 21. mája 2024). Okresnej prokuratúre bol návrh sťažovateľa doručený 19. marca 2024, táto ho vybavila 16. apríla 2024 (vyrozumenie bolo 18. apríla 2024 doručené obhajcovi) a ďalšiu žiadosť (podľa § 210 ods. 2 Trestného poriadku) z 26. apríla 2024 (doručené krajskej prokuratúre 6. mája 2024) krajská prokuratúra vybavila 13. mája 2024 (doručené obhajcovi 21. mája 2024). V tomto rozsahu ústavný súd považuje postup orgánov činných v trestnom konaní za konanie, ktoré podľa toho, čo bolo pre sťažovateľa „v hre“ (išlo o rozhodovanie o prerušení trestného stíhania, nie o osobnej slobode), nedosahuje ústavnoprávnu intenzitu. Rovnako táto okolnosť predstavuje zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

36. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. októbra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu